

Wojciech Słomski

Uniwersytet Vizja w Warszawie

<https://orcid.org/0000-0003-1532-0341>

Remigiusz Król, *Krople rosy porannej wierszem pisane*, Kraków: Wydawnictwo Petrus, 2026, ss. 536. ISBN 978-83-7720-871-7

Książka ks. Remigiusza Króla pt. *Krople rosy porannej wierszem pisane* jest publikacją, która bardzo dobrze wpisuje się w interdyscyplinarną przestrzeń refleksji nad relacją kultury, mediów, religii i teologii. Nie jest to bowiem jedynie obszerny tom poezji religijnej, ale dzieło, które można odczytywać jako szczególną formę komunikacji wiary, jako akt kulturotwórczy oraz jako przykład współczesnego języka religijnego funkcjonującego na styku literatury, duchowości, teologii i praktyki duszpasterskiej. W tym sensie książka ks. Króla zasługuje na uwagę nie tylko teologów, ale również badaczy kultury religijnej, literaturoznawców, medioznawców i osób zainteresowanych sposobami obecności chrześcijaństwa w przestrzeni współczesnej komunikacji symbolicznej.

Recenzowana publikacja posiada znaczenie szczególne, ponieważ powraca do jednej z najstarszych form wyrażania doświadczenia religijnego: do poezji. Zanim teologia przybrała postać systematycznego wykładu, wyrażała się w modlitwie, hymnie, psalmie, kantyku, błogosławieństwie i symbolu. Słowo poetyckie od początku należało do podstawowych mediów wiary. Nie przekazywało ono wyłącznie informacji o Bogu, lecz kształtowało wyobraźnię religijną, uczyło modlitwy, porządkowało doświadczenie cierpienia, nadziei, winy i wdzięczności. Tom *Krople rosy porannej wierszem pisane* wpisuje się w tę długą tradycję, pokazując, że poezja religijna także dzisiaj może być żywym narzędziem komunikowania treści teologicznych.

Z punktu widzenia profilu czasopisma „Kultura – Media – Teologia” szczególnie ważne jest to, że książka ta pozwala mówić o teologii jako o praktyce komunikacyjnej. Autor nie przedstawia wiary w formie traktatu, lecz przekłada ją na język obrazu, rytmu, metafory i duchowego skrótu. Taki sposób wypowiedzi ma duże znaczenie w kulturze współczesnej, w której klasyczny język doktrynalny bywa dla wielu odbiorców trudny, oddalony od doświadczenia albo kojarzony z instytucjonalnym przekazem religijnym. Poezja ks. Króla nie rezygnuje z chrześcijańskiej treści, ale komunikuje ją w sposób bardziej egzystencjalny, osobisty i kontemplacyjny. Dzięki temu staje się ważnym przykładem inkulturacji języka wiary.

Książka ma również istotny wymiar kulturowy. Współczesna kultura często charakteryzuje się przyspieszeniem, nadmiarem bodźców, fragmentarycznością przekazu i powierzchownością recepcji. W takim kontekście poezja duchowa może pełnić funkcję kontrkulturową. Nie konkuruje z szybkim komunikatem medialnym, lecz proponuje inny rytm odbioru: zatrzymanie, skupienie, powrót do słowa, medytację i wewnętrzne wyciszenie. Tom ks. Króla można więc czytać jako świadectwo kultury kontemplacji przeciwstawionej kulturze natychmiastowości. Jest to niezwykle ważne, ponieważ religia żywa potrzebuje nie tylko informacji, ale także ciszy, symbolu, pamięci i zdolności do duchowego skupienia.

Tytuł książki posiada dużą siłę interpretacyjną. „Krople rosy porannej” przywołują obraz delikatności, świeżości, początku i łaski. Jest to metafora głęboko zakorzeniona w wyobraźni biblijnej i duchowej. Rosa nie narzuca się gwałtownie, lecz pojawia się cicho; nie dominuje nad krajobrazem, ale go odnawia; nie jest spektakularna, a jednak życiodajna. W perspektywie komunikacji religijnej jest to obraz szczególnie trafny. Wiara nie zawsze przekazywana jest przez wielkie deklaracje, publiczne manifestacje czy mocne formuły doktrynalne. Niekiedy komunikuje się najgłębiej przez słowo ciche, proste, powracające, zdolne obudzić w człowieku pamięć Boga. Taki właśnie charakter ma poetycka propozycja ks. Króla.

Na uwagę zasługuje także sposób, w jaki publikacja łączy literaturę i teologię. Nie jest to poezja religijna rozumiana jedynie jako estetyczna dekoracja pobożności. Jest to raczej forma teologicznego myślenia za pomocą obrazu. Autor wydobywa sens z codziennych doświadczeń, ukazując je w perspektywie Boga, łaski, nadziei, przemijania i duchowego dojrzewania. Wiersz staje się tu miejscem interpretacji ludzkiego życia. Taka funkcja literatury jest szczególnie istotna dla badań nad kulturą religijną, ponieważ pokazuje, że teologia obecna jest nie tylko w dokumentach doktrynalnych i akademickich rozprawach, lecz także w praktykach symbolicznych, w literaturze, w poetyckiej wyobraźni i w języku modlitwy.

Warto podkreślić, że recenzowana książka posiada wyraźny wymiar antropologiczny. Człowiek ukazany jest w niej jako istota poszukująca sensu, zdolna do zachwytu, ale także do lęku, cierpienia i duchowego zagubienia. Poezja ks. Króla nie ucieka od kruchości ludzkiej kondycji, lecz próbuje ją oświecić od wewnątrz. To bardzo ważne dla współczesnej komunikacji religijnej. Przekaz chrześcijański nie może być wiarygodny, jeśli nie dotyczy rzeczywistych doświadczeń człowieka. Autor pokazuje, że teologia zaczyna się nie tylko od pojęć, lecz także od pytań egzystencjalnych: jak żyć, jak ufać, jak cierpieć, jak dziękować, jak odnaleźć Boga w tym, co zwyczajne.

Z punktu widzenia nauk o kulturze i religii szczególne znaczenie ma fakt, że książka tworzy przestrzeń duchowej recepcji codzienności. W kulturze nowoczesnej *sacrum* bywa często wypychane do sfery prywatnej albo ograniczane do wyraźnie oznaczonych rytuałów. Tymczasem poezja ks. Króla przywraca codzienności wymiar

sakralny w szerokim sensie tego słowa. Poranek, cisza, światło, pamięć, spotkanie, praca, zmęczenie, modlitwa i nadzieja stają się znakami, przez które człowiek może odczytać głębszy sens istnienia. To ujęcie ma dużą wartość kulturotwórczą, ponieważ uczy symbolicznego widzenia świata.

W perspektywie medioznawczej książka jest interesująca także jako przykład komunikatu niespektakularnego. W epoce dominacji przekazów krótkich, natychmiastowych, wizualnych i często emocjonalnie agresywnych, tom poezji religijnej o tak znacznej objętości stanowi propozycję odmienną. Zakłada czytelnika zdolnego do powrotu, powolnej lektury i osobistego przyswajania treści. Jest to publikacja, która nie wpisuje się w logikę jednorazowego komunikatu, lecz w logikę medytacyjnego obcowania ze słowem. Właśnie dlatego ma znaczenie nie tylko literackie, ale również kulturowo-komunikacyjne: przypomina o formach przekazu, które budują głęboką, a nie tylko szybką recepcję.

Książka ks. Króla może być również rozpatrywana w kontekście komunikacji pastoralnej. Współczesne duszpasterstwo potrzebuje języka, który potrafi dotrzeć do człowieka nie tylko przez normę i argument, ale także przez piękno, obraz i delikatne towarzyszenie. Wiersze zawarte w tomie mogą pełnić funkcję medytacyjnych impulsów, pomocnych w rekolekcjach, katechezie dorosłych, spotkaniach formacyjnych, adoracji, pracy z osobami starszymi, chorymi, samotnymi czy poszukującymi. Ich wartość polega na tym, że mogą otworzyć przestrzeń rozmowy o sprawach najważniejszych bez tonu natarczywości. To komunikacja wiary oparta na zaproszeniu, nie na przymusie.

Szczególnie ważne jest to, że publikacja może odpowiadać na jeden z istotnych problemów współczesności: utratę języka duchowego. Wielu ludzi doświadcza dziś lęku, samotności, zmęczenia, przemijania i pragnienia sensu, ale nie posiada słów, aby te doświadczenia wypowiedzieć w perspektywie wiary. Poezja religijna może pełnić funkcję mediacyjną: daje słowa, obrazy i symbole, dzięki którym człowiek może nazwać swoje doświadczenie przed Bogiem. W tym sensie tom ks. Króla ma nie tylko wartość estetyczną, ale także głęboko komunikacyjną i formacyjną. Pomaga odbudować słownik religijnego doświadczenia.

Książka jest także interesującym przykładem relacji między religią a literaturą. Literatura religijna bywa czasem marginalizowana jako mniej istotna od literatury świeckiej albo traktowana wyłącznie użytkowo. Recenzowana publikacja pokazuje jednak, że poezja religijna może stanowić ważny obszar refleksji nad człowiekiem, kulturą i sensem. Jej zadaniem nie jest jedynie „upiększanie” religijności, lecz wyrażanie tego, co w doświadczeniu wiary wymyka się prostemu opisowi. Symbol i metafora nie są tu ozdobą, ale sposobem poznania. To szczególnie ważne dla badań literaturoznawczych i teologicznych, ponieważ ukazuje poezję jako formę hermeneutyki życia.

Na pochwałę zasługuje również obszerność tomu. Licząca 536 stron publikacja świadczy o szeroko zakrojonej pracy twórczej i o konsekwencji autora. Tak duża objętość pozwala czytelnikowi wchodzić w tekst stopniowo, powracać do niego, wybierać fragmenty zgodnie z własnym doświadczeniem i potrzebą duchową. Jest to książka do długiego obcowania, nie do szybkiego skonsumowania. W kontekście współczesnej kultury, w której wiele treści podlega natychmiastowemu zużyciu, taki tom staje się propozycją głębszej, bardziej cierpliwej relacji ze słowem.

Publikacja ks. Króla posiada również walor edukacyjny. Może być wykorzystywana w refleksji nad kulturą chrześcijańską, komunikacją religijną, literaturą duchową i formacją teologiczną. Dla studentów teologii, dziennikarstwa religijnego, komunikacji społecznej, kulturoznawstwa czy literaturoznawstwa może stanowić przykład tego, jak treści wiary funkcjonują poza ścisłym dyskursem akademickim, a jednak zachowują wymiar teologiczny. Książka pokazuje, że religia komunikuje się przez wiele kodów: doktrynalny, liturgiczny, symboliczny, narracyjny, poetycki i medialny.

Szczególnie cenna jest obecna w tomie afirmacja piękna. W chrześcijaństwie piękno nie jest dodatkiem do prawdy, ale jedną z dróg prowadzących ku niej. Poezja religijna, jeśli jest dojrzała, może otwierać człowieka na transcendencję właśnie przez doświadczenie piękna słowa. W świecie zdominowanym przez pragmatyzm, funkcjonalność i szybki przekaz, taka funkcja piękna ma znaczenie duchowe i kulturowe. Książka ks. Króla przypomina, że teologia nie powinna rezygnować z estetycznego wymiaru wiary, ponieważ człowiek jest istotą nie tylko rozumną, ale także symboliczną, wrażliwą i zdolną do zachwyty.

Z perspektywy teologicznej należy podkreślić chrystocentryczną i paschalną logikę tego typu pisarstwa. Chrześcijańska interpretacja życia nie kończy się na opisie ludzkiej kruchości, lecz prowadzi ku nadziei. Jeżeli codzienność zostaje odczytana w świetle Boga, to cierpienie, przemijanie i niepokój nie mają ostatniego słowa. Poezja ks. Króla – przez swoją duchową tonację – wpisuje się w tę paschalną perspektywę. Nie jest literaturą ucieczki od rzeczywistości, lecz literaturą przemienionego spojrzenia. To bardzo ważne dla kultury, która często oscyluje między rozrywką a pesymizmem, między nadmiarem bodźców a brakiem sensu.

Warto również zauważyć, że książka może być rozumiana jako forma obecności teologii w kulturze popularnej i religijnej zarazem. Nie jest adresowana wyłącznie do specjalistów, ale nie traci przez to znaczenia teologicznego. Wręcz przeciwnie: jej dostępność jest wartością. Jednym z zadań teologii w przestrzeni publicznej jest przekładanie wielkich treści wiary na język zrozumiały, bliski życiu i zdolny do oddziaływania formacyjnego. Tom *Krople rosy porannej wierszem pisane* dobrze realizuje tę funkcję. Pokazuje, że teologia może być obecna nie tylko w artykule naukowym, lecz także w wierszu, medytacji i słowie duchowego towarzyszenia.

Z punktu widzenia interdyscyplinarnego szczególnie interesujące jest połączenie trzech perspektyw: teologii, literatury i komunikacji. Teologia dostarcza treści i horyzontu sensu; literatura nadaje im formę symboliczną; komunikacja pozwala zrozumieć, w jaki sposób słowo religijne dociera do odbiorcy. Książka ks. Króla znajduje się właśnie na przecięciu tych obszarów. Dlatego dobrze nadaje się do omówienia w periodyku, którego profil obejmuje kulturę, media i teologię. Jest przykładem dzieła, które nie zamyka się w jednej dyscyplinie, lecz prowokuje do rozmowy między nimi. Na poziomie praktycznym publikacja może również inspirować refleksję nad nowymi formami obecności poezji religijnej w mediach. Krótkie teksty medytacyjne mogą funkcjonować w przestrzeni cyfrowej jako impulsy duchowe, komentarze do roku liturgicznego, elementy rekolekcji online, materiał do podcastów, audycji radiowych, krótkich nagrań medytacyjnych czy wpisów formacyjnych. Oczywiście książka jako całość pozostaje formą tradycyjną, ale jej treść może być twórczo wykorzystywana w różnych kanałach komunikacji religijnej. W tym sensie ma potencjał nie tylko czytelniczy, ale także medialno-pastoralny.

Nie bez znaczenia jest także autorska perspektywa prezbitera. Poezja ks. Króla nie jest oderwana od doświadczenia posługi, lecz wyrasta z wrażliwości duszpasterskiej, z uważności na człowieka i z pragnienia prowadzenia go ku Bogu. Ta perspektywa nadaje tekstom dodatkowy wymiar. Autor nie występuje jedynie jako poeta, ale jako świadek wiary i człowiek Kościoła. Jego słowo posiada charakter towarzyszący: jest skierowane do czytelnika, który potrzebuje umocnienia, pokoju, nadziei i duchowego światła.

W ujęciu całościowym *Krople rosy porannej wierszem pisane* należy uznać za dzieło wartościowe, piękne i kulturowo znaczące. Jego znaczenie wykracza poza kategorię prywatnej literatury pobożnej. Jest to publikacja, która pokazuje, jak religia może komunikować się poprzez kulturę słowa, jak teologia może przyjmować formę poetycką i jak literatura może służyć duchowej formacji człowieka. W tym sensie książka ks. Króla stanowi ważny przyczynek do refleksji nad współczesnymi formami przekazu wiary.

Podsumowując, recenzowana publikacja zasługuje na bardzo pozytywną ocenę. Jest to tom obszerny, dojrzały i głęboko zakorzeniony w chrześcijańskiej wrażliwości duchowej. Łączy poetycką formę z teologiczną treścią, komunikatywność z głębią, prostotę z wymiarem kontemplacyjnym. Dla badacza kultury jest świadectwem żywotności symbolicznego języka religii; dla teologa – przykładem poetyckiego przekazu wiary; dla medioznawcy – interesującą formą komunikacji duchowej w epoce przyspieszenia; dla duszpasterza – pomocą w formacji i towarzyszeniu. *Krople rosy porannej wierszem pisane* to książka, która przypomina, że słowo religijne może być jednocześnie piękne, proste, głębokie i skuteczne pastoralnie. Z tego względu publikacja ks. Remigiusza Króla może być polecana szerokiemu gronu odbiorców: osobom zainteresowanym literaturą religijną, teologią duchowości, komunikacją

wiary, kulturą chrześcijańską oraz praktyką duszpasterską. Jej wartość polega na tym, że przywraca należne miejsce poetyckiej formie wypowiedzi religijnej i pokazuje, iż w czasach dominacji szybkiego przekazu nadal potrzebne jest słowo ciche, skupione i zdolne otwierać człowieka na Tajemnicę.